

GİZLİ VADI

“Ne yapıyorsun, Cusi?” Yaşlı bir Yerli durdu, uçurumun kenarındaki kayaya uzanmış, aşağı vadiyi seyreden çocuğa baktı. Yaşlı Yerli’nin yavaş, derin sesi dağlar dünyasının sessizliğini bozdu.

Çocuk ayağa fırladı. Esmere yüzü mutlulukla parlıyordu. Kara gözleri heyecandan ışıltı ışıltı. “Ah, Chuto!” diye yanıtladı, “Onları yine gördüm, Chuto.” Chuto’nun soru dolu bakışları üzerine devam etti: “Onları seyretmek için her gün bir ara buraya geliyorum. Bakın, Yaşlı Büyük’üm, eğer bu kayanın üstüne yatıp, iyice ileri uzanırsanız, onları siz de görebilirsiniz.”

Yaşlı Yerli kayanın üstünden eğildi, aşağıdaki de-

rin, çok derin vadiye baktı. “Evet,” dedi ve yineledi: “Evet!”

Vadide bir Yerli ailesi, küçük bir tarla ve küçücük bir kulübe için yer açmışlardı. Beş kişiydiler: Bir adam, bir kadın ve üç çocuk. Yerliler; çocuğun, zikzaklı patikanın ağzında, üstüne uzandığı kaya çıkıntısından bakıldığında o kadar küçük görünüyorlardı ki, karıncaları andırıyorlardı. Chuto onları rahatça görebiliyordu.

“Evet,” diye fısıldadı Cusi. “Evet, gördünüz mü? İnsanlar!” Genç sesinde merak vardı. “İnsanlar” sesinin yankısı, tıpkı bir kamp ateşinden yükselen duman halkaları gibi genişledi, zayıfladı ve mavi gökyüzünün serinliğinde yitip gitti.

“Daha önce hiç insan görmedim ben; en azından anımsamıyorum. Her gün buraya gelip onları görebilmem ne kadar harika, değil mi, Chuto? Harika!”

Yaşlı adam kayanın üstünden kalktı. Doğruydı. Çocuk, burada yaşadığı sekiz yıl boyunca hiç insan görmemişti. Daha öncesini de çok küçük olduğu için anımsamıyordu. Chuto, çevrelerini kuşatan dünyaya göz gezdirdi.

Bir dağın kayalık yamacının yükseklerinde gizli bir vadide yaşıyorlardı. Çevreleri, zirve ardına zirve,

büründükleri buz ve karla parıldayan dimdik ve sarp dağlarla sarılıydı. Gizli dünyalarına yalnızca iki çıkış vardı. Biri, şimdi ucunda buldukları lama patikasıydı. Bu, yamaçtan aşağıya dik zikzaklarla inen kayalık, dar bir patikaydı. Bir buçuk kilometre kadar aşağıda, insanların yaşadığı küçük vadiye ulaşıyordu.

İkinci çıkış, Gizli Vadi'nin uzaktaki öte ucundaydı. Cusi bulunduğu yerden bu çıkışı göremiyordu. Yalnızca orada olduğunu biliyordu.

Sabah bulutları, zirve tepelerini belirsizleştiriyordu. Orada burada bulutlar aralanıyor; ancak o zaman, mavi gökyüzü parçaları ve maviliğe karşı parıldayan, sivri, keskin ve karlı zirveler görülebiliyordu.

Yüzlerce lama, yüksek vadinin tabanını kaplayan, yosun yeşili *ychu* çayırında otluyordu. Lamalar, *ychu* otunun yumuşak yeşiliyle buzulun göz kamaştıran beyazında, altın sarısı benekler oluşturuyorlardı.

Yaşlı adam bakışlarını yanındaki çocuğa çevirdi. “İnsanları mı özlüyorsun, Cusi’ m?” Yaşlı adam bu sözleri o denli şefkatle ve yumuşaklıkla söylemişti ki, sessizlik neredeyse bozulmadı.

“Bunu bilemem, efendim, çünkü hiç insan tanımıyorum,” diye yanıtladı çocuk; bir şeyler daha söyleyecekti ama, Chuto tekrar konuştu. “Zamanı geldi,”

dedi ve alışkanlığı olduğu üzere tekrarladı: “Evet, sanıyorum artık zamanı geldi.”

Sabahın dinginliğinde, bir panflütün hüznü ezgisi duyuldu hafiften. Cusi şaşkınlıkla bakındı. Bu vadiye kendisi ve onu oğlu gibi seven Yaşlı Büyük’ ten başka kimse yaşamıyordu.

Chuto, çocuğun şaşkınlığına gülümsedi. “Sana söylemeye gelmişim,” dedi. “Gezgin bir ozan, dağlardaki dünyamızda buldu bizi.”

Cusi sevince boğuldu. “Pek çok kez bana, onun bir gün geleceğini söylemişsiniz. Nerede o? Şiirlerini okuyacak mı? Şarkılarını söyleyecek mi? Panflütüyle bize müzik çalacak mı?”

Cusi bu heyecanla konuğu karşılamak üzere *ychu* çayırı boyunca koşacakken, Chuto durdurdu onu.

“Bekle,” dedi. “Gitme. Sana, bırakalım ozan bizim için saatlerce şarkı söylesin, demeye gelmişim. Ama şimdi, başka bir planım var. Sanırım, bu daha iyi.”

Cusi bekledi. Gezgin bir ozanı görmekten daha iyi ne olabileceğini merak etti. “Evet,” dedi ihtiyar. “Bu daha iyi sanırım. Sen ve ben, Cusi, bir yolculuğa çıkacağız. Patikadan aşağıya inip, iki vadi ötedeki Tuz Yatakları’na gideceğiz.”

“Yolculuk mu?” Cusi duyduğuna inanamadı. “Tuz Yatakları mı?” diye sordu. “Ama, lamalarımız var! Sürümüze kim bakacak? Onlara çobanlık edecek biri olmadan nasıl gider de, lamalarımızı geceler boyu yalnız bırakırız?”

“Ozan,” diye yanıtladı Chuto. “Ozan, bizim yemimize onlara bakar. Biz dönünceye kadar yiyeceğini ve ateşini hak etmekten memnun olacaktır. Gel. Ona söyleyelim.”

Yaşlı adam yosun yeşili *ychu* çayırı boyunca yürüdü. Cusi onu izledi. Düşünceler, çocuğun kafasının içinde, vadinin öte yanındaki çağlayanın köpüren suları gibi dönüp duruyordu. İnsanlar görmek! Gezgin bir ozanın onları ziyaret etmesi! Vadinin dışına bir yolculuğa çıkmak! Bunlar onun, lama çobanı Cusi’nin başına geliyordu! Bu kadarı fazlaydı! Cusi’nin düşünceleri başının içinde döndü durdu, ama ayakları Chuto’nun sessiz adımlarını izledi; *ychu* çayırını çabucak geçtiler.

Panflütün ezgisi şimdi daha tatlıydı. Lamalar, otlamayı bırakıp dinlediler. Başlarını döndürdüklerinde, sivri kulaklarının içindeki kızıl tüyler dalgalandı. Güzel ve hüznü gözleri kara ve derin göller gibiydi. Bu müzik onlara aitti. Onların müziğiydi.

Kanyonun duvarlarındaki kayalar kadar eski, dağlar kadar gizemli İnka müziğiydi.

Cusi, ozanı gördü. Sandaletleri, pañçosu, püs-küllü ve canlı renkli, kulaklıklılı, sevimli şapkası olan bir Yerli'ydi. Baldırlarına kadar inen pamuklu pantolonu ve koka torbasıyla tam bir Yerli'ydi. Cusi kadar, Chuto kadar Yerli'ydi. Ancak, daha fazla bir şeydi. Kaybolan geçmişteki İnka krallarının sert bakışlarına sahipti. Bir dağın tepesindeki yuvasının üstünde dönen dev kondorun mağrur bakışlarına sahipti. Avının üstüne atlamaya hazırlanan bir pumanın zarafeti vardı onda. Ozan, ses kadar doğal ve özgürdü. Panflütünü hafifçe tutuyor, nefesini deliklerin üstünde dolaştırıyordu. Sabah havasına yayılan tatlı ezgisine, baş la-manın çan çingirtisi karşılık veriyordu.

Çocuk ve yaşlı adam yaklaşınca, ozan oturduğu yerden kalktı. Çalmayı bıraktı ve Cusi'ye baktı. "Vay!" dedi. "Küçük delikanlının kulaklarında altın küpeler! Söylenenler doğru demek ki!"

"Kim, ne diyor?" diye sordu Chuto. Genellikle yumuşak olan sesi, haşin ve sertti.

Çocuk bir ona, bir ötekine baktı. Neden söz ediyorlardı? Küpelerinden, kuşkusuz. Ama niye? Onları hep takmıştı. Kendisinin birer parçasıydı onlar.

Bütün çocukların küpeleri var mıydı? Onunkileri farklı kılan neydi?

Chuto şimdi kızgınlıkla değil, her zamanki yumuşaklığıyla konuşuyordu. "Kardeşimiz tam zamanında geldi. Çok iyi. Biz Tuz Yatakları'na gittiğimizde, o burada kalıp sürümüşe çobanlık yapabilir." Ve olumsuz bir yanıtı önlemek ister gibi, çabucak ekledi: "Kardeşimiz, soylu bir kanın işaretini tanıma duyarlılığı gösterdi. Bizim, ötelerdeki vadiye gitmemizin zamanı geldi. Cusi, bugün aşağıımızdaki vadide insanlar gördü. Bir hafta içinde pek çok insan görecektir. Merak, en yüksek duvarı bile aşabilir; açık bir kapı olması en iyisidir. Şarkıların Ozanı da benimle aynı fikirde değil mi?"

Ozanın gülümsemesi esmer yüzünü, bir kartalın kanadına vuran gün ışığı gibi aydınlattı. "Yabancı, zaten bildiği sözleri duyunca, artık yabancı kalamaz. Ne zaman yola çıkıyorsunuz?"

Cusi olduğu yere çököverdi. Bütün bunların içinden çıkmak çok zordu. Chuto ve ozan ona bakıp güldüler.

Cusi, tek kelime söylemediğim halde onlar beni anlıyorlar; oysa, söyledikleri pek çok söze karşın, ben onları anlayamıyorum, diye düşündü şaşkınlık ve